

MEMO

Aan : Gemeente Cranendonck

Van : Fred Stouthart en Chris Spapens

Datum : 20 november 2007

Afschrift : E. Sprangers (gemeente Cranendonck)
E. Bruggink (regiocoördinator reconstructie, provincie Noord-Brabant)

Onderwerp : Toelichting bij het landbouwontwikkelingsplan Chijnsgoed

---

Het Reconstructieplan Boven-Dommel is op 22 april 2005 door Provinciale Staten vastgesteld. Dit Reconstructieplan voorziet in een landbouwontwikkelingsgebied Chijnsgoed (groot ca. 150 ha) waarvoor een ontwikkelplan moet komen. De verantwoordelijkheid voor het landbouwontwikkelingsplan ligt bij de betrokken gemeente(n). Aangezien Chijnsgoed is gelegen op zowel het grondgebied van de gemeente Cranendonck als van Heeze- Leende is het landbouwontwikkelplan door beide gemeenten gezamenlijk opgesteld. Dit is gecombineerd met het opstellen van het ontwikkelingsplan voor het landbouwontwikkelingsgebied Oostrikse Heide dat is gelegen op het grondgebied van de gemeente Heeze-Leende.

Bij de behandeling van het ontwerp-ontwikkelplan zijn vragen gerezen in het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Cranendonck. Naar aanleiding van de vragen heeft op 16 november overleg plaatsgevonden met de SRE Milieudienst (F. Stouthart) en de reconstructiecommissie (E. Bruggink) met de wethouders Walkate en Kuiper. De vragen zijn behandeld en besloten is om een memo te schrijven met een toelichting op het ontwikkelingsplan ten behoeve van het college van burgemeester en wethouders, die het Ontwikkelplan voor 27 november a.s. geagendeerd heeft.

Hieronder wordt de gevraagde toelichting op het ontwikkelplan gegeven. Gezien haar ligging is alleen het landbouwontwikkelingsgebied Chijnsgoed relevant voor de gemeente Cranendonck. De toelichting beperkt zich tot dit gebied.

Algemeen

Het door de OBIV opgestelde ontwerp ontwikkelingsplan van 8 november 2007 wordt inhoudelijk door de SRE Milieudienst onderschreven. De berekeningen voor ammoniak en geur zijn uitgevoerd met de daarvoor best beschikbare verspreidingsmodellen (zie ook de volgende paragraaf "werkwijze"). De berekening voor vervoersbewegingen zijn globaal gehouden omdat deze in een integraal vervoersplan worden meegenomen (zie onder het betreffende paragraaf over verkeersbewegingen op pag. 4 van deze memo). De analyses van de overige thema's zijn correct, maar behoeven enige verduidelijking. Dit geldt ook voor het hele rapport. Alle informatie staat er wel in, maar het is soms moeilijk om deze te vinden. Dit blijkt ook wel uit de gestelde vragen van wethouder Kuiper. Vandaar deze memo waarin het rapport op hoofdlijnen wordt besproken, met speciale aandacht voor de scenario's, de resultaten, conclusies en de gemaakte afwegingen.

Werkwijze

De gemeenten Cranendonck en Heeze-Leende hebben het OBIV en de SRE Milieudienst de opdracht verleend tot het opstellen van het landbouwontwikkelingsplan. De milieudienst heeft de basisinventarisaties uitgevoerd (vergunningen, bouwblokken etc.) en berekeningen uitgevoerd voor de ammoniak- en geursituatie. De OBIV heeft de overige inventarisaties uitgevoerd (waaronder de wensen van de veehouders in het gebied) en berekeningen of analyses uitgevoerd voor de andere relevante milieuthema's. Op basis van de door de milieudienst aangereikte en zelf verkregen gegevens heeft de OBIV het ontwikkelplan opgesteld.

Met het opstellen van het ontwikkelplan is in 2006 een aanvang genomen. De effecten voor ammoniak en geur zijn in eerste instantie met het DIAS¹ verspreidingsmodel van de provincie bepaald. In tweede instantie zijn de geureffecten bepaald met het verspreidingsmodel V-Stacks-gebied¹ dat wordt gebruikt bij de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). De reden hiervoor was het in werking treden van deze wet op 1 januari 2007. De gemeente heeft op 2 januari 2007 besloten om in het kader van de Wgv een geurverordening² op te stellen voor het hanteren van andere dan de wettelijke standaardnormen voor de geurbelasting. Besloten is om de geurverordening leidend te laten zijn voor het landbouwontwikkelingsplan. Daarom zijn de effecten van het landbouwontwikkelingsgebied op de geurbelasting bepaald met het bij de Wgv aangereikte verspreidingsmodel V-Stacks-gebied.

Scenario's

In het landbouwontwikkelingsplan is één scenario doorgerekend. Het betreft het scenario waarmee binnen de milieutechnische randvoorwaarden het gebied Chijnsgoed maximaal kan worden benut voor ontwikkeling van de intensieve veehouderij. Zoals gezegd is de geurverordening van de gemeente hierin leidend geweest, waarin onder andere staat dat de geurbelasting op Maarheeze-Noord niet mag toenemen. Dit scenario is door de OBIV en gemeenten gezamenlijk opgesteld en is op 19 oktober jl. door de OBIV aan het SRE geleverd voor de berekening in het kader van de geurverordening. Rekening houden met deze randvoorwaarde is doorgerekend dat een scenario met 2 nieuwe ontwikkellocaties, een omschakeling van een burgerlocatie en het doorontwikkelen van vijf bestaande locaties mogelijk is (zie pagina 21 van het ontwikkelingsplan). Dit scenario is vervolgens gehanteerd om ook de effecten voor de ammoniakdepositie en die voor verkeer en vervoer door te rekenen.

Over dit maximale scenario zijn de volgende opmerkingen van belang:

- opgemerkt moet worden dat meerdere scenario's voor het landbouwontwikkelingsgebied Chijnsgoed de revue zijn gepasseerd. Aanvankelijk is een scenario behandeld dat was gebaseerd op de basistechnieken voor emissiearme stalsystemen die voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting veehouderijen. Hieruit kwam naar voren dat er ruimte was voor één nieuwe ontwikkellocatie en dat het ontwikkelen van meer nieuwe locaties ten koste zou gaan van de bestaande locaties (zie pagina 20 van het ontwikkelingsplan). Ten tijde van het in werking treden van de Wgv is ook duidelijk geworden dat het toepassen van verdergaande emissiearme technieken, dan het besluit huisvesting voorschrijft, tot de mogelijkheden behoort. Het gaat hierbij om de gecombineerde luchtwassers die een hoog rendement behalen op het terugdringen van de emissie van geur, ammoniak en fijn stof. Het toepassen van deze zogenaamde combiwassers is opgenomen in het uiteindelijke ontwikkelingsplan en maakt het maximale scenario met meerdere ontwikkellocaties mogelijk (het maximale scenario zoals hiervoor en op pag. 21 van het ontwikkelingsplan is beschreven);
- gelet op het voorgaande punt moet opgemerkt worden dat het maximale scenario is voortgekomen uit het traject van de geurverordening voor de Wgv. Het scenario is bepaald met een norm van $1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$

¹ De verspreidingsmodellen DIAS en V-Stacks zijn beide gebaseerd op het Nieuw Nationaal Model (algemeen wetenschappelijk geaccepteerd model dat de verspreiding van stoffen door de lucht bepaald). Het DIAS is een voorloper van de specifiek voor de Wet geurhinder en veehouderij ontwikkelde V-Stacks model.

² Daarvoor is een aanhoudingsbesluit genomen om de vergunningverlening aan veehouderijen in principe een jaar aan te houden.

voor de maximale geurbelasting van veehouderijen op geurgevoelige objecten in Maarheeze-Noord. Daarnaast is ook een scenario doorgerekend met normstelling van $0,5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$, dit scenario is echter afgefallen. De reden hiervoor is dat lage normen op de woonkernen van $0,5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ een grote doorwerking hebben naar de omgeving. Tot diep in het buitengebied worden de intensieve veehouderijen beperkt in de ontwikkelingsmogelijkheden. Daarbij gaat de wet Geurhinder uit van een gestandaardiseerde norm van $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ woonkernen, zodat gesteld kan worden dat bij de keuze van $1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ de Gemeente Cranendonck al een strengere regiem verkiest. Met ander woorden, een norm van $0,5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ op de woonkernen is niet noodzakelijk voor het leefklimaat in de woonkernen (zie pagina 18 en 19 van de gebiedsvisie t.b.v. de verordening geurhinder en veehouderij);

- er is gekozen voor de maximale benutting van de milieuruimte binnen de grenzen van het reconstructieplan en de randvoorwaarden van de gemeenten (geurbelasting op Maarheeze Noord). Door het maximale scenario door te rekenen en te analyseren wordt duidelijk welke gevolgen de maximale invulling aan (milieu)effecten met zich meebrengt. Bij de realisatie van het landbouwontwikkelingsgebied is het aannemelijk dat de milieubelasting binnen de grenzen van het geschetste maximale scenario blijven. De gemeente kan de ontwikkelingen in het gebied in de gewenste richting sturen met een actieve grondpolitiek en bij de vergunningverlening (zie ook de paragraaf "gevolgen voor de gemeente Cranendonck").

Samenvattend: er zijn meerdere scenario's de revue gepasseerd. Als gevolg van de randvoorwaarden voor geur zijn scenario's gebaseerd op het toepassen van emissiearme basistechnieken en met een scherpe normstelling voor de geurbelasting op Maarheeze-Noord afgefallen. Door het benutten van de nieuwe inzichten in het toepassen van emissiearme staltechnieken is het mogelijk om het landbouwontwikkelingsgebied maximaal in te vullen en tegelijk te voldoen aan de gestelde randvoorwaarden voor geur. Dit maximale scenario is het enige overgebleven scenario dat én voldoende milieubescherming én voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij biedt (zie bespreking van de resultaten hieronder).

Resultaten van de analyses en berekeningen

Het doel van het landbouwonwikkelingsplan (LOP) is een analyse te geven van een realistische en uitvoerbare visie voor de ontwikkeling van duurzame intensieve veehouderijen in het landbouwonwikkelingsgebied Chijnsgoed en de Oostriksche Heide. In het LOP zijn alle relevante milieuthema's geïnventariseerd en beoordeeld in relatie tot de kansen en beperkingen voor het inplaatsen van bouwblokken ten behoeve van intensieve veehouderijen. In het LOP zijn de volgende relevante thema's uitgewerkt en worden hier in het kort besproken. Zoals gezegd is uitgegaan van het maximale scenario dat hiervoor en op pagina 21 van het LOP is aangehaald.

Geur

Voor het ontwikkelingsplan en de omvang van de ontwikkellocaties is de geurverordening leidend geweest. De gemeenten Cranendonck en Heeze-Leende en de milieudienst hebben de ontwikkelruimte als gevolg van het Wgv traject vertaald in het landbouwonwikkelingsplan. In dit plan wordt daarom verwezen naar de gebiedsvisie ten behoeve van de geurverordening veehouderij. De huidige geuremissie is 137.995 ou, bij de realisatie van het maximale scenario bedraagt de emissie 399.550 ou. Uit de gebiedsvisie blijkt dat in vergelijking met de huidige situatie de achtergrondbelasting met geur in beperkte mate toeneemt, namelijk met 1 ou van 7 naar 8 ou. Een achtergrondbelasting van 7 of 8 ou behoren beiden tot dezelfde categorie voor de beoordeling van het leefklimaat. Deze beoordeling van het leefklimaat is goed en de beperkte toename van de belasting is niet als een verslechtering aan te merken (zie pag. 25 van de gebiedsvisie geur). Het voorgaande geldt ook voor het gebied Maarheeze-Noord waarvoor woonbouwplannen bestaan.

Aanvullend zijn de volgende opmerkingen van belang (volgende pagina).

- Opgemerkt moet worden dat de gebiedsvisie alleen betrekking heeft op de geur uit stallen. Geuremissies als gevolg van uitrijden van mest kunnen in het verspreidingsmodel V-Stacks-gebied niet worden bepaald.
- Ook moet worden opgemerkt dat het Milieueffectrapport Boven-Dommel een toename voorziet van 7% van de geurbelasting op Maarheeze-Noord. Uit de berekening van de geurbelasting is gebleken dat het beschreven maximale scenario door het toepassen van de combiwassers de geurbelasting op Maarheeze-Noord nagenoeg gelijk blijft, dus er is sprake van geen of zeer beperkte toename van geurbelasting (geen 7%).

Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en 250 meter zone ronde de Wav-gebieden

Vergeleken met de autonome ontwikkeling zal bij realisatie van het ontwikkelingsplan de ammoniakemissie toenemen. De toename beperkt zich tot de directe omgeving. Als gevolg is de toename van de amoniakdepositie beperkt, slechts aan de rand van de Zevenhuizense Heide (vergelijk de kaartjes op pag. 24 en 25 van het ontwikkelingsplan). Deze toename wordt als aanvaardbaar beschouwd omdat bij het opstellen van het LOP er vanuit gegaan is dat dit Wav-gebied een B-gebied is en niet als zeer kwetsbaar is aangemerkt. Dit uitgangspunt is ook in overeenstemming met de praatkaart voor de nieuwe Wav, waarop het gebied is aangemerkt als af te vallen kwetsbaar gebied en niet op de definitieve nieuwe Wav-kaart met alleen zeer kwetsbare gebieden zal terugkomen. Echter op de recente concept-ontwerpkaart van 30 oktober 2007, die aan de gemeenten is toegestuurd, is de Zevenhuizense Heide wel als zeer kwetsbaar aangemerkt. Hieruit blijkt dat de uitgangspunten kunnen gaan veranderen hetgeen er toe kan leiden dat delen van het LOG wel in de 250 meter zone komen te liggen (de nieuwe kaart is voor advies bij de reconstructiecommissies neergelegd). Wanneer de Zevenhuizense Heide daadwerkelijk als zeer kwetsbaar op de definitieve Wav-kaart komt dan betekent dit dat op 2 bestaande locaties in het LOG Chijnsgoed (Past. Thijssenlaan 45 en 84) geen duurzame ontwikkeling mogelijk is en dus wellicht afvallen medio zomer 2008.

Besluit Luchtkwaliteit (fijn stof)

In het LOP zijn alle ontwikkellocaties beoordeeld, uitgaande van de toepassing van een combiluchtwasser. Alleen middels de toepassing van deze techniek kan worden voldaan aan de eisen op grond van het Besluit Luchtkwaliteit bij een volwaardig duurzame bedrijfsontwikkeling (750 zeugen gesloten). Ook op basis van de beleidslijn van VROM in het kader van de IPPC zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Geluid, verkeersbewegingen en infrastructuur

In het LOP is de toename van het aantal verkeersbewegingen inzichtelijk gemaakt op basis van het genoemde maximale scenario. Het blijkt dat de toename beperkt is. Het LOP heeft enkel op hoofdlijnen de geluidbelasting beoordeeld. De effecten op geluid en de infrastructuur binnen en buiten het LOG is niet onderzocht zoals in paragraaf 9.5.4. is beschreven. Deze aspecten dienen in de uitvoeringsfase nader onderzocht te worden en integraal worden opgenomen in het vervoersplan. Daarom is in het plan aangegeven dat de gemeenten werken aan een integraal vervoersplan waarin het LOP Chijnsgoed aan bod moeten komen.

EVZ (ecologische verbindingszone)

In het kader van de totaalopdracht aan OBIV is ook gekeken naar de EVZ en landschappelijke inpassing. Hiertoe is opdracht verleend aan het adviesbureau Staro Bos- en Natuurbeheer. Naast het onderzoek naar de natuurwaarden in het gebied in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet, is ook de realisering van een Ecologische Verbindingszone door het LOG gezien. Geconcludeerd is dat er geen ecologische noodzaak bestaat voor de realisering van een EVZ door het LOG, vanwege de aanwezigheid van bestaande robuuste verbindingen (Weerterbos, de Pan, Sterkselse Aa). Versterking van deze verbindingen in samenhang met de invullingen van de verplichte 0,5 ha

landschappelijke inpassing (zie rapport Groene bouwstenen), zullen leiden tot een hoger ecologisch resultaat.

Opgemerkt moet worden dat in hoofdstuk 6 van het reconstructieplan/Milieueffectrapport Boven-Dommel de vereisten staan waaraan een ontwikkelingsplan moet voldoen (in deel B, paragraaf 6.6.2 op blz.199 en 120). Eén van de eisen is dat het plan moet leiden tot een goede beeldkwaliteit van het landbouwontwikkelingsgebied (naast dat van de een goede beeldkwaliteit van de nieuwvestigingen). Het Staro-rapport bevat daarvoor goede aanknopingspunten.

Aandachtsgebied voor 'struweelvogels'

Slechts beperkte delen van de Log's zijn gelegen in de aanduiding 'struweelvogelgebied' daar waar de potentiële ontwikkellocaties zijn gelegen. Deze aanduiding is geen belemmering maar wel een aandachtspunt bij de inpassing van groen (struweel) op het bouwblok van de locatie Chijnsgoed 9.

Houtwallen en boomsingels

Wat niet in het plan is aangeduid is het behoud van houtwallen en boomsingels zoals deze zijn aangeduid in het bestemmingsplan. Dit behoeft met name aandacht in relatie tot de Kerkedijk (gemeente Heeze-Leende) en betreft de herinrichting van infrastructuur en de inplaatsing van nieuwvestigingslocaties.

Waterthema's

Enkel in het LOG Chijnsgoed is een deel van het gebied aangeduid als Attentiegebied Waterhuishoudingsplan (= beschermingszone natte natuurparel). Hier geldt dat voor ontwikkellocatie Chijnsgoed 3 (gemeente Heeze-Leende) extra aandacht noodzakelijk is m.b.t. het begrip 'hydrologisch neutraal bouwen'. Overleg met het waterschap is hierbij noodzakelijk. Ook is aandacht noodzakelijk in relatie tot de begrenzing van de locaties (bestaand en nieuw) aan de Kerkedijk (gemeente Heeze-Leende) in relatie tot dit thema.

Archeologische waarden

Uit het kaartje op pagina 12 van het ontwikkelingsplan blijkt dat de ontwikkellocaties zijn gelegen in gebieden met een lage indicatieve archeologische waarde. In paragraaf 10.5 wordt geschreven dat sprake is van een middelhoge archeologische waarde. Opgemerkt moet worden dat de provincie Noord Brabant inmiddels een nieuwe IKAW-kaart beschikbaar heeft gesteld. Deze aanduiding kan afwijken van de weergave in het plan.

IPPC richtlijn

De IPPC richtlijn is sinds december 2005 geïmplementeerd in de Wet milieubeheer en heeft dus geen rechtstreekse werking meer. Voor het toetsen van de effecten naar de omgeving heeft het ministerie van VROM een circulaire opgesteld (augustus 2007). Op basis van deze circulaire kunnen - op grond van de lokale milieuumstandigheden - verdergaande emissiearme technieken worden geëist (verdergaand dan de wettelijke grenswaarden die zijn opgenomen in het Besluit emissiearme huisvesting veehouderijen). Aangezien de circulaire betrekking heeft op de grotere bedrijven en dat deze ook in het LOP voorkomen, zal bij de vergunningverlening met deze circulaire rekening (moeten) worden gehouden.

Gevolgen voor de gemeente Cranendonck

Het maximale scenario van het ontwikkelingsplan is het vertrekpunt voor de gemeente om het plan te gaan realiseren. Bij de uitvoering daarvan heeft de gemeente de mogelijkheid om te sturen in de gewenste richting. Een actieve grondpolitiek en vergunningverlening zijn de instrumenten om dit te kunnen beïnvloeden/afdwingen. Met betrekking tot de vergunningverlening is het toepassen van combiluchtwassers afdwingbaar op basis van dit landbouwontwikkelingsplan en de geurverordening. Ook de recente circulaire van VROM aangaande de omgevingstoets IPPC biedt handvatten om eisen te stellen aan de emissiereductie die verder gaan dan de basistechnieken van het Besluit huisvesting.

De financiële gevolgen voor de gemeente Cranendonck zijn gekoppeld aan aanpassing van de infrastructuur ter ontsluiting van Chijnsgoed. Deze aanpassingen zullen beperkt zijn (gelet ook op de beperkte toename van het aantal verkeersbewegingen vergeleken met de huidige situatie) en naar verwachting vooral plaatsvinden op het grondgebied van de gemeente Heeze-Leende.

Pilotstatus log Chijnsgoed

In de (provinciale) Stuurgroep LOG van 05 maart 2007 is de pilotstatus aan de orde gekomen van het LOG Chijnsgoed, wegens het belang voor het reconstructiegebied Boven-Dommel en de zeer specifieke eigenschappen en ontwikkelingen rondom het LOG. Specifiek aandachtspunt hierbij is de positie van het Kenniscentrum Veehouderij Zuid-Nederland. In de notitie over de pilotstatus staat (onder andere) het navolgende aangegeven over de invulling van de pilotstatus.

De Provincie heeft belang bij:

- De ontwikkeling van het LOG als vestigingsplaats voor een duurzame intensieve veehouderij en het vlot trekken van de afwaartse beweging in Boven-Dommel, en
- Een goede locatie voor de eerder genoemde praktijkcentra. De Provincie schat in dat de vorming van een nieuw Kenniscentrum een centrale rol kan vervullen in de ontwikkeling van het LOG, in het bijzonder voor de duurzaamheidsthema's. Dit is ook de insteek van ZLTO en LNV.

Een nadere invulling van de pilotstatus vindt plaats in overleg met de betrokken gemeenten, maar onderstaande punten zijn daarbij aan de orde:

- Ondersteuning van het Kernteam en de Stuurgroep bij de ontwikkeling van het LOG;
- Coördinatie van de trajecten van het LOG én de verplaatsing van de praktijkcentra naar een nieuw te vormen Kenniscentrum Veehouderij;
- Begeleiding bij het creëren van kansen voor duurzame investeringen in het gebied en bij het Kenniscentrum Veehouderij (mogelijk op de muziek vooruitlopen als het gaat om projecten met luchtwassers, energie, mestvergistings, water, etc.);
- Mogelijkheden voor financiële ondersteuning bij de ontsluiting van de LOG's en bijvoorbeeld de landschappelijke inpassing;
- Ondersteuning bij het oplossen van knelpunten (geur, ammoniak, ...) in de gemeente, met het oog op een duurzame ontwikkeling van de Intensieve Veehouderij op daarvoor geschikte locaties;

In het gesprek van het college van B&W van de gemeente Heeze-Leende met gedeputeerde Rüpp van 22 januari 2007 is de ontsluiting van de landbouwontwikkelingsgebieden gerelateerd aan een oplossing voor de infrastructurele problemen in beide gemeenten middels een integraal vervoersplan.

De dekking voor een verbetering van de infrastructuur en landschap in het log Chijnsgoed wordt gevonden in het provinciale MeerjarenPlan 2008-2011 (pMJP).

Besluitvorming

Zowel het landbouwontwikkelingsplan als de geurverordening zullen gedurende 6 weken voor inspraak ter inzage worden gelegd (conform Algemene wet bestuursrecht). Tevens is het wenselijk een (gezamenlijke) informatieavond te organiseren. Na het verwerken van de ingebrachte zienswijzen wordt de besluitvorming in de gemeenteraad afgerond. Als eerste en leidend voor het landbouwontwikkelplan wordt besloten over de geurverordening en daarna over het ontwikkelplan.

Over het landbouwontwikkelingsplan moet worden opgemerkt dat deze geen Strategische Milieubeoordeling (SMB) behoeft. Zodra het landbouwontwikkelplan zijn beslag krijgt in het bestemmingsplan dan is een SMB (ook wel plan-MER genoemd) aan de orde. Voor dit SMB traject bieden het landbouwontwikkelplan en de geurverordening veel informatie. Met ander woorden, door het opstellen van het landbouwontwikkelplan en de geurverordening is al veel voorwerk voor de SMB verricht.